

4 svine, 4 malé prasiatka, 1 kŕmená vo váhe asi 200 kg, drevené chlievy, 16 sliepok, 5 kačíc, 10 moriek a 10 vriec krumplí musel som zanechať na mieste.

Jozefína V. vypovedá:

Po manželovom vypovedaní z Níroviec zostala som na majeri vo svojom byte. Dňa 1. 12. 1938 o 10.30 hodine prišiel za mnou do môjho bytu maďarský četník a vykrikol na mňa: „Kutya Istenit, hamar zedögyen!“ (*Vášho boha, hneď sa practe!*) Za 1/4 hodiny musela som si zbaliť trochu šatstva a hneď nato ma ešte s druhými vypovedanými naložil na voz, na ktorom nás zaviezli na Okresný úrad do Želiezoviec. Tam na dvore nás zložili. Potom nás zavreli do jednej izby, kde sme zostali do rána 2. 12. 1938 do 5. hodiny, kedy nás opäť na voze zaviezli k Leviciam na štátnu hranicu. Tam nás zložili na zem a viac sa o nás nestarali.

Nás odprevádzajúci četníci sa nám vysmievali. Medziiným nám hovorili: „Most mehetnek slovenskóra koplalni.“ (*Teraz môžete ísť na Slovensko hladovať.*)

Konečne obidvaja menovaní vyhlásili, že svoje údaje sú ochotní potvrdiť aj prisahou.

Po prečítaní bola zápisnica schválená a podpísaná.

Alexander V., v. r.

Jozefína V., v. r.

Nečitateľný podpis, v. r.

strážmajster, zapisovateľ

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

103

3. december 1938, Bratislava.

Zápisnica zo zasadnutia predsedov komisíí, ktorí rokujú v Budapešti, s predsedom slovenskej vlády a ministrom pravosúdia o riešení otázky kolonistov na okupovanom území, resp. o ich organizovanom odsťahovaní na Slovensko.

Zápisnica

Predseda Dr. Mičura¹ otvoril zasadnutie a oznámil, že predmetom dnešnej porady bude schválenie toho, čo komisie vykonali v Budapešti, a určenie smerníc pre ďalšie rokovanie. Zreferoval, v akom zmysle pracovala právna komisia a akú odpoveď dala na maďarskú nótu vo veci „ordnungsmässiger Zustand“². Prečítal zápisnicu Dr. Omilyaka.³ Ďalej sa rozhovoril o otázke našich kolonistov. Oznámil, že maďarská delegácia oficiálne oznámila, že nestrpí našich kolonistov na okupovanom území, a to z dôvodov, že kolonizácia uráža práva autochtónneho obyvateľstva, mala úmysel zmeniť etnickú tvárnosť tohto územia a kolonizácia, resp. kolonisti svojou prítomnosťou provokujú maďarské obyvateľstvo.

Tu treba urobiť rez. Musíme sa postaviť na stanovisko, že nežiadame žiadnu milosť. My si kolonistov vezmeme späť. Aj tak už dve tretiny kolonistov opustilo svoje majetky a len 1300 rodín je ešte v Maďarsku, t. j. len jedna tretina. Ide teda len o to, aby sme s maďarskou vládou dohodli voľný odchod pre ostatných kolonistov. Dôvody pre toto stanovisko sú tieto:

Keď im Maďari umožnia ďalej zostať na svojich majetkoch, za nejaký čas by ich morálne, materiálne a hospodársky vlastne donútili odísť. My doma máme ešte toľko pôdy, aby sme

ich umiestnili. Pôjde teda len o modus procedendi, ktorý dohodneme s maďarskou vládou. Nechceme ani ponúkané tri dni na evakuáciu kolonistov. Naopak, žiadame odškodnenie, ktoré prerokuje zmiešaná komisia na samom mieste.

Minister Vančo plne súhlasí so stanoviskom ministra Dr. Mičuru. Rozvinula sa debata o tejto veci, ktorej sa zúčastnili všetci prítomní. V zásade sa dohodli na stanovisku, ktoré tlmočil minister Mičura.

Ďalej bolo oznámené, že z podnetu Slovenskej vlády vyslanectvo česko-slovenskej republiky požiadalo Maďarov, aby na pondelok, t. j. 5. 12. t. r. vyslali delegáciu do Bratislavy, ktorá prerokuje modalitu, týkajúcu sa otázky kolonistov.

Týmto schôdza bola ukončená.

AMZV ČR, PrS, kr. 60, f. 14, bez č.

¹ Dr. M. Mičura bol predsedom č-s. časti právnej komisie.

² Íšlo o vypracovanie zhodnej interpretácie termínu 3. bodu viedenského protokolu, aby odstúpané územie bolo odovzdané „v riadnom stave“.

³ Dr. Omyliak, člen č-s. komisie pre menšinovú otázku.

104

3. december 1938, Bratislava.

Inštrukcia Prezídia krajinského úradu všetkým okresným náčelníkom a policajnému riaditeľstvu v Bratislave, ktorou zastavuje účinnosť výnosu z 22. 11. o vyhostovaní maďarských štátnych príslušníkov za predpokladu, že Maďarsko vydá podobné nariadenie voči č-s. príslušníkom na okupovanom území.

Fonogram

S okamžitou platnosťou zastavte prevádzanie výnosu zo dňa 22. 11. 1938 číslo 73206/ prez. 1938 ohľadom vyhostovania maďarských štátnych príslušníkov a osôb príslušných do odstúpeného územia. Pokiaľ už týmto osobám boli doručené vyhostovacie výmery, až do prípadnej ďalšej úpravy neexekvujte. Vyhostené osoby nech sú predbežne postavené pod prísny policajný dozor s povinnosťou hlásenia sa každý deň. Táto úprava sa vydávala v predpoklade a za podmienky, že Maďarsko zo svojej strany a v súčasnej dobe tiež zastaví vyhostovanie našich príslušníkov vrátane kolonistov. Písomný výnos nasleduje.

Prezídium krajinského úradu

SNA, KÚ, kr. 254, č. 76514.

105

3. december 1938, Žabokreky.

Žápisnica napísaná na žandárskej stanici s Valentínom B., žandárskym strážmajstrom, v. v., predtým obyvate-